

УХІНА Надія Миколаївна,
*методист, вчитель турецької мови,
Київська гімназія східних мов № 1,
заслужений вчитель України
(м. Київ, Україна)*

**ТУРЕЦЬКА МОВА У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ГІМНАЗИСТІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СИСТЕМІ
ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ**

Україна як рівноправний суб'єкт міжнародних відносин, розбудовуючи національну систему освіти, враховує набутий досвід у вивченні історії, економіки, культури своїх сусідів, сприяє її інтеграції у світовий культурно-освітній простір. До таких сусідів відносимо Турецьку Республіку, яка визнала державну Незалежність України 16 грудня

1991 року та встановила дипломатичні відносини з нашою державою 3 лютого 1992 року. З 1993 року у Київській гімназії-інтернаті східних мов № 1 (з 2003 року - Київська гімназія східних мов №1) було запроваджено навчання турецької мови учнів 1-11 класів за авторськими навчальними програмами поглибленого вивчення мови.

Турецька мова є державною мовою Турецької Республіки. Нею користується населення Туреччини (приблизно 65 млн) та Кіпру. Турецька мова належить до алтайської сім'ї огузької групи огузо-сельджукської підгрупи тюркських мов.

Після занепаду Османської імперії, розвитку національно-визвольного руху та проголошення республіки (1923) у Туреччині були створені умови для проведення реформ у галузі мови. Ці реформи в турецькій мовній політиці мають назву «Мовна революція». Термін «османська мова» було замінено терміном «турецька мова». Найвизначнішою стала реформа алфавіту (1928) - перехід з арабської графіки на латинську, співвідносний з фонемним складом турецької мови [1, с. 53-54].

Турецька мова характеризується низкою притаманних їй основних генетичних та типологічних рис: у лексиці - спільністю основного фонду; у фонетиці - притаманними тюркським мовам законами сингармонізму; у морфології - аглютинативним типом форм словотвору та словозміни; у синтаксисі - фіксованим порядком членів словосполучень та речень. За морфологічною структурою турецька мова належить до типу аглютинативних мов. У лексичний фонд турецької мови входить спільний словниковий фонд тюркських мов та іншомовні запозичення.

Зазначаємо, що організація навчання турецької мови учнів 1-11 класів як першої іноземної мови відбувається на засадах сучасних європейських стратегічних документів в галузі навчання іноземних мов, до яких відносимо «Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: навчання, викладання і контроль» [2], а також Європейські Стандарти [3], які спрямовують діяльність сучасної школи на формування мовної особистості як стратегічного орієнтира шкільної освітньої політики. До стратегічних напрямів розвитку сучасної іншомовної освіти в Україні відносимо: комунікативне спрямування процесу навчання, застосування діяльнісної технології навчання іншомовного спілкування, особистісно-орієнтовану парадигму процесу навчання, культурологічне спрямування навчальної діяльності та застосування принципів сучасних добору мовного, мовленнєвого, ілюстративного та інформаційного матеріалу до змісту шкільних підручників з іноземних мов (за В. Редьком) [3]. Викладання турецької мови відбувається з використанням науково-теоретичної спадщини видатного сходознавця А.Ю Кримського (1871-1942), видатного дослідника історії та культури Туреччини. Використання сучасних педагогічних технологій навчання турецької мови переконує, що особливу увагу слід приділяти зрівноваженій складовій ритміці турецьких слів, яка підтримує належну вимову голосних, а також вимові ненаголошених складів.

Позаурочна, позашкільна діяльність з турецької мови є складовою частиною педагогічної системи іншомовної освіти у гімназії. В її організації вчителі керуються такими принципами: зв'язку із сучасним життям українського та турецького народів; розвитку культурно-мовних цінностей учнів [4]; розвитку комунікативної активності гімназистів; урахування мовленнєвої компетенції школярів; наступності позаурочної діяльності з навчальним змістом уроків турецької мови; урахування вікових особливостей учнів; поєднання колективних, групових, індивідуальних, інтерактивних, проектних форм діяльності; використання міжпредметних, міжкурсів зв'язків у позаурочній, позашкільній діяльності з турецької мови; мовне стажування педагогів та учнів у Туреччині; реалізація проекту «Інші країни, інші культури» ПАШ ЮНЕСКО (вивчення природної та культурної спадщини ЮНЕСКО в Туреччині); участь у міжнародних олімпіадах знавців турецької мови; співпраця з культурним центром Інституту імені Юнуса Емре, з Посольством Турецької Республіки в Україні та ін. [5]. Позаурочна, позашкільна діяльність з турецької мови спрямована на: формування стійкого інтересу до турецької лінгвостільноти; створення сприятливих умов для професійного самовизначення,

саморозвитку та самореалізації особистості в галузях життєдіяльності суспільства, пов'язаних зі знанням турецької мови. Поетапна діяльність спрямована на формування в учнів загальнолюдських, етнонаціональних, культурно-мовних цінностей, полікультурних компетентностей *особистості*; на практичне застосування здобутих лінгвістичних, країнознавчих, культурологічних знань у майбутній професійній діяльності; зростання конкурентоспроможності особистості в ринкових умовах, в умовах інтеграції української системи освіти у світовий культурно-освітній простір; створення умов для самовизначення самореалізації особистості гімназистів.

Література

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Київ: Ленвіт, 2003. 261 с.
2. Локшина О. І. Про навчання іноземних мов у Європі. Рідна школа. 2001. № 12. С. 73-75.
3. Редько В. Г. Конструювання змісту шкільних підручників з іноземних мов: теорія і практика: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2017. 628 с.
4. Ухіна Н. М. Київська гімназія східних мов № 1. Літопис досягнень сучасної України: Успішні професіонали України. Київ : Альфа-Віта, 2018. С. 112-113.
5. Ухіна Н. М. Турецька мова у контексті розвитку культурно-мовних цінностей та комунікативної компетентності гімназистів у педагогічній системі іншомовної освіти. Освіта ХХІ століття: теорія, практика, перспективи: матеріали Першої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Київ, 18 квіт. 2019 р. /Дидактика: теорія і практика: сб. наук, праць. Київ: Фенікс, 2019 с. 255-258.